

Πώς η πολιτεία μπορεί να βοηθήσει το πανεπιστήμιο

■ **ΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ** (μέλη ΔΕΠ) των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) της χώρας έχουν σταδιακά μειωθεί τα τελευταία χρόνια, με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών να έχει το 25% του δυναμικού του. Αυτό το στοιχείο, εκτός από το «brain drain» που προκαλεί, με εθνικές συνέπειες λόγω της απομάκρυνσης εξειδικευμένου και νέου πλικιακά ανθρώπινου δυναμικού, επιπλέον μειώνει και τον δείκτη μελών ΔΕΠ προς τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές που εκπαιδεύονται. Αυτός ο δείκτης μελών ΔΕΠ προς τους προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές μειώνεται ακόμη περισσότερο ειδικά στο πιο κεντρικό πανεπιστήμιο -το Πανεπιστήμιο Αθηνών- λόγω των εισαχθέντων φοιτητών μέσω μετεγγραφών. Πιο ειδικά, το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 οι εισαχθέντες φοιτητές/-τριες μέσω πανελλαδικών εξετάσεων ανέρχονται σε 5.641, ενώ μέσω μετεγγραφών ήρθαν μέχρι στιγμής 1.510 φοιτητές/-τριες, αύξηση δηλαδή σε ποσοστό πάνω από 25%. Η εικόνα αυτή είναι ακόμη πιο σοβαρή σε ορισμένα τμήματα, όπως το τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην προσχολική πλοκή, το Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης, το Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού, τη Ιατρική, τη Νοσηλευτική, τη Πληροφορική, το Χημικό και το Μαθηματικό, όπου οι μετεγγραφές φτάνουν από το 40% μέχρι το 110% των εισαχθέντων με πανελαδικές.

Παράλληλα, η μείωση της δημόσιας χρηματοδότησης στο 70% σε σύγκριση με μία δεκαετία πριν, συνυπάρχει με τον ασφυκτικά γραφειοκρατικό τρόπο διενέργειας των διαγωνισμών για την αντιμετώπιση των αναγκών του (για την αγορά εξοπλισμού, τη σήπιση των φοιτητών ή την καθαριότητα του ιδρύματος, μεταξύ εκαποντάδων άλλων διαγωνισμών). Το δημόσιο λογιστικό -και κατά συνέπεια ο πολυπλοκότητα και ο συγκεντρωτισμός στις δαπάνες- δεν υπάρχει μόνο στην κρατική χρηματοδότηση, αλλά και στην χρηματοδότηση που φέρνουν οι ίδιοι οι καθηγητές στο πανεπιστήμιο, σε έναν ειδικό λογαριασμό που υπάρχει για όλους τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Ερευνας (ΕΛΚΕ). Εποι, δημιουργείται ένα αντιπαραγωγικό περιβάλλον, στο οποίο η εκπαίδευση και η έρευνα δυσκολεύονται να επιπλέουν με αποτελεσματικό τρόπο τον κομβικό τους ρόλο στην ατμομηχανή της ανάπτυξης στη χώρα μας.

■ **ΠΟΙΑ** είναι τα σημεία που μπορεί η πολιτεία και οι σχετικοί με την ανώτατη εκπαίδευση φορείς να αναδιαμορφώσουν, ώστε να δοθεί μεγαλύτερη δυνατότητα στα πανεπιστήμια προκειμένου να αναβαθμίσουν τον ρόλο τους στη δημόσια Παιδεία; Βασικά σημεία που ενδεικτικά αναφέρονται είναι:

1 Η αύξηση του αριθμού των καθηγητών και του λοιπού διδακτικού, εργαστηριακού και διοικητικού προσωπικού που απασχολείται. Τα μέλη ΔΕΠ όλων των τμημάτων προσφέρουν υπηρεσίες συναντώντας τις ανάγκες της κοινωνίας, σε άμεσο πάντα σχέση με τις ευρωπαϊκές και ευρύτερα της διεθνείς επιστημονικές κατακτήσεις. Αυτός είναι και ο λόγος που ανέκαθεν προβλεπόταν ρητά η δυνατότητα των μελών ΔΕΠ πλήρους απασχόλησης να ασκούν ελευθέριο επάγγελμα, υπό την απλή -και επί-

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΘΑΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ,
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΕΚΠΑ,
ΠΡΥΤΑΝΗΣ

66
■ **Είναι απαραίτητη η ενδυνάμωση της διά βίου εκπαίδευσης μέσω των πανεπιστημίων μας για την προσφορά συνεχούς, επικαιροποιημένης γνώσης σε συμπολίτες μας, αλλά και εξάγοντά την μέσω «e-learning» στην εξωτερικό.**

σης ρητή- υποχρέωσης ότι τηρούν τις ακαδημαϊκές υποχρεώσεις τους, καθώς και τις αντίστοιχες οικονομικές που απορρέουν από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, αφού κάθε άλλος περιορισμός έρχεται σε αντίθεση με τη φύση και την ουσία του λειτουργήματος του μέλους ΔΕΠ. Επί των αρμοβών των καθηγητών, συγκεκριμένες κρατήσεις αποδίδονται στον ΕΛΚΕ του πανεπιστημίου, ενώ χρησιμοποιούνται ποσά από τον ΕΛΚΕ και για τα λειτουργικά έξοδα του ιδρύματος.

2 Η αύξηση της χρηματοδότησης στον τακτικό Προϋπολογισμό είναι πάντα σημαντική, ανεξάρτητα από το ποσό που ήδη αποδίδεται από τον ΕΛΚΕ, καθώς και η μείωση της γραφειοκρατίας κατά την πραγματοποίηση των δαπανών, με διατήρηση της διαφάνειας.

3 Η αύξηση της χρηματοδότησης στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων θα οδηγήσει στη βελτίωση των κτηριακών εγκαταστάσεων, εφόσον υπάρχουν και προσλήψεις εξειδικευμένου προσωπικού (μυχανικών κ.λπ.).

4 Η ευελιξία του νομοθετικού πλαισίου για τη λειτουργία ξενόγλωσσων προπτυχιακών τμημάτων είναι απαραίτητη για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας, όπως αυτό που αναμένεται να λειτουργήσει στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών.

5 Η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου των μετεγγραφών, ώστε να μην παραπρέπει το φαινόμενο να «αδειάζουν» τα περιφερειακά πανεπιστήμια, ενώ άλλα πανεπιστήμια, όπως το Πανεπιστήμιο Αθηνών, να πολλαπλασιάζουν τους εισιτηρίους τους, χωρίς επιπλέον προσωπικό ή χρηματοδότηση.

6 Παράλληλα, βελτιωτικές νομοθετικές τροποποιίες είναι σημαντικό να γίνουν και σε άλλα θέματα, όπως απλούστευση των διαδικασιών στον ΕΛΚΕ, ώστε ποσά που προσέρχονται από εξωτερικές πηγές να μπορούν να απορροφηθούν άμεσα και το προσωπικό να προσλαμβάνεται χωρίς καθυστερήσεις.

7 Ακόμη, πανεπιστήμια και ιδρύματα έχουν επικορηγηθεί, σε διαφορετικό ποσοστό, για απόκτηση νεότερου εξοπλισμού. Θα πρέπει να υπάρχουν και να διευκολύνονται οι συνέργειες, ώστε αυτός ο εξοπλισμός να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά και αποδοτικά.

8 Πρόσφατα πήρε ΦΕΚ η απόφαση της Συγκλήτου του πανεπιστημίου Αθηνών για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επισκεπτών καθηγητών από το εξωτερικό. Είναι απαραίτητη η συνεργασία με Ελληνες αλλά και ξένους καθηγητές των Πανεπιστημίων του εξωτερικού, ώστε οι φοιτητές μας να λάβουν την καλύτερη γνώση και εκπαίδευση.

9 Η διασύνδεση έρευνας και τεχνολογίας, με νομοθετικές ρυθμίσεις για τις πατέντες (ευρεσιτεχνίες), και τα «τεχνολογικά πάρκα» μέσα στα πανεπιστήμια μπορούν να οδηγήσουν τελικά στο «brain gain» τη χώρα μας.

10 Τέλος, είναι απαραίτητη η ενδυνάμωση της διά βίου εκπαίδευσης μέσω των πανεπιστημίων μας για την προσφορά συνεχούς, επικαιροποιημένης γνώσης σε συμπολίτες μας, αλλά και εξάγοντά την μέσω «e-learning» στην εξωτερικό.

■ **Η ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ** βελτίωση της θέσης του Πανεπιστημίου Αθηνών τα τελευταία τέσσερα χρόνια στις παγκόσμιες κατατάξεις (rankings) και η βελτίωση της διεθνούς αναγνωρισμότητας και φήμης του, είναι αποτέλεσμα της συντονισμένης και στοχευμένης εργασίας όλων. Με τη συνεχή συνεργασία της πολιτείας με τις διοικήσεις των πανεπιστημίων, θα μπορέσει να φανεί ακόμη περισσότερο ο συμβολής που μπορούν να έχουν τα πανεπιστήμια στην εκπαίδευση, στην έρευνα, στη μείωση της ανεργίας και στη γενικότερη ανάπτυξη της χώρας μας.